

DISCRIMINATIE OP GROND VAN RAS EN ETNISCHE AFKOMST

Het Centrum voor Beroepsvervolmaking in de Rechten (CBR) is een feitelijk samenwerkingsverband tussen de Raad van de Orde der Advocaten bij de balie te Antwerpen en de faculteit Rechten van de Universiteit Antwerpen. Het CBR organiseert postacademische vorming voor al wie in de praktijk wordt geconfronteerd met de toepassing van het recht. De doelgroep van het CBR bestaat dan ook voornamelijk uit praktijkjuristen, onder wie zowel juristen in de strikte betekenis (qua opleiding) als juridische medewerkers in de ruime opvatting (qua professionele activiteiten).

Een stuurgroep waarin de verschillende juridische beroepsgroepen vertegenwoordigd zijn, adviseert het CBR bij de opstelling van zijn jaarprogramma. De Raad van Bestuur werkt de door de stuurgroep geselecteerde suggesties verder uit tot een vast jaarprogramma van zes studieavonden en drie workshops. Met dit jaarprogramma streeft het CBR naar een harmonisch evenwicht tussen uiteenzettingen over nieuwe wetgeving enerzijds en een overzicht van de ontwikkelingen in rechtspraak en rechtsleer anderzijds.

Samenstelling stuurgroep van het CBR

Luc Baetens, Steven Brouwers, Pascale Buyck, Ilse Couwenberg, Koen Lips, Luc Demeyere, Johan du Mongh, Jan Ghysels, Yves Liégeois, Jan Meerts, Eric Michoel, Joëlle Rozie, Stefan Rutten, Dirk Scheers, Marco Schoups, Kris Slabbaert, Ferdi Spanoghe, Dirk Torfs, Luc Truyens, Anton Van Bael, Nadia Van Baelen, Anne Van Regenmortel, Dirk Vanheule en Thierry Vansweevelt.

Samenstelling Raad van Bestuur van het CBR

Steven Brouwers, Pascale Buyck, Jan Ghysels, Jan Meerts, Joëlle Rozie, Stefan Rutten, Marco Schoups, Dirk Vanheule en Anne Van Regenmortel.

DISCRIMINATIE OP GROND
VAN RAS EN ETNISCHE
AFKOMST

Het sanctieregime en de toepassing
in de rechtspraak

Sina VAN DEN BOGAERT

intersentia

Antwerpen – Cambridge

Discriminatie op grond van ras en etnische afkomst. Het sanctieregime en de toepassing in de rechtspraak
Sina Van den Bogaert

© 2019 Intersentia
Antwerpen – Cambridge
www.intersentia.be

ISBN 978-94-000-1057-4
D/2019/7849/31
NUR 820

Alle rechten voorbehouden. Behoudens uitdrukkelijk bij wet bepaalde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, op welke wijze ook, zonder de uitdrukkelijke voorafgaande toestemming van de uitgever.

Ondanks alle aan de samenstelling van de tekst bestede zorg, kunnen noch de auteurs noch de uitgever aansprakelijkheid aanvaarden voor eventuele schade die zou kunnen voortvloeien uit enige fout die in deze uitgave zou kunnen voorkomen.

INHOUD

1. Inleiding.....	1
1.1. Resultaten van de EU-MIDIS II enquête	1
1.2. Vraagstelling	2
1.3. Thema's die niet aan bod kunnen komen.....	3
2. Sanctieregime voorzien in Richtlijn 2000/43/EG	5
3. Europese rechtspraak rond sancties in geval van discriminatie.....	7
3.1. Hof van Justitie van de Europese Unie	7
3.2. Europees Hof voor de Rechten van de Mens	11
3.3. Mag de nationale rechter verder gaan dan wat de wetgever vastlegde?	16
4. Typologie van soorten sancties naar aanleiding van wat zij beogen	19
4.1. Onderscheid tussen preventie en schadevergoeding als onder- liggend doel van een Europees discriminatieverbod	19
4.2. "Grouping of sanctions and remedies according to their objective" door Equinet, European Network of Equality Bodies	20
5. Sancties in gevallen van discriminatie op grond van ras en etnische afkomst zoals opgelegd door de Belgische rechter en procedurele obstakels.....	23
5.1. Voorbeelden uit de Belgische rechtspraak	23
5.2. Is een beperkende interpretatie van de proceduremogelijkheden van slachtoffers verenigbaar met de bestaande rechtspraak van het EHRM en van het HvJ?.....	27
6. Strategieën om doeltreffendheid, evenredigheid en een afschrik- kend karakter van sancties te garanderen	31
6.1. Zeker geen 'one size fits all'-oplossing, maar eerder een aanpak 'op maat'	31
6.2. Een forfaitair schadebedrag als 'best practice'?.....	32

7. Doeltreffende, evenredige en afschrikkende sancties <i>contra legem</i> ? Een excursus naar het Europese arbeidsrecht	35
7.1. Sciotto: bij gebrek aan evenredige, effectieve en afschrikkende sancties moet de doeltreffendheid van de richtlijn gegarandeerd worden	35
7.2. Santoro: de link tussen doeltreffendheid van de richtlijn en de omkering van de bewijslast via een vermoeden ten gunste van de eiser	40
8. Besluit.	45